

A2.2 – Izobraževalni viri za učitelje

PREPREČEVANJE ZANEMARJANJA, ZLORABE IN SLABEGA RAVNANJA

Modul: 6 – SPECIFIČNE VSEBINE

Podmodul: 6.3. PPREPREČEVANJE ZANEMARJENJA, ZLORABE IN SLABEGA RAVNANJA

Uvod

Modul	SPECIFIČNE VSEBINE
Podmodul	PREPREČEVANJE ZANEMARJANJA, ZLORABE IN SLABEGA RAVNANJA
Zaporedna številka ure	#1
Trajanje (minutes)	3x45 minut
Datum	

IZIDI

1. Sposobnost razumevanja osnovnega ozadja in konceptov zanemarjanja, zlorabe in slabega ravnanja.
2. Sposobnost prepoznavanja znakov, ki lahko povzročijo zanemarjanje, zlorabo ali slabo ravnanje.
3. Sposobnost odzivanja na zanemarjanje, zlorabo ali slabo ravnanje ali odzivanje na dvom v zvezi s tem, da bi lahko bili zanemarjani, zlorabljeni ali slabo ravnani.
4. Sposobnost razumevanja in prepoznavanja ovir pri poročanju o zanemarjanju, zlorabi ali slabem ravnanju.
5. Sposobnost razumevanja in uporabe strategij preprečevanja zanemarjanja, zlorabe ali slabega ravnanja.

Naloga 1: Refleksija

1. Zloraba z eno besedo - prosim napišite prvo besedo, ki vam pride na misel, ko slišite/preberete besedo zloraba.
2. Razmislite o različnih oblikah zlorabe/zanemarjanja.
3. Kako bi opredelili zlorabo/zanemarjanje/slabo ravnanje?
4. Kaj je glavni skupni imenovalec vseh definicij?

Zloraba in zanemarjanje

Obstajajo različne oblike zlorabe in zanemarjanja.

1. Fizična zloraba
2. Psihološka/čustvena zloraba
3. Nasilje v družini
4. Finančna zloraba
5. Spolna zloraba
6. Zanemarjanje in slabo ravnanje kot oblika zlorabe
7. ...

Definicija

Različne definicije -> skupni imenovalci:

1. namerno
2. pričakovanje zaupanja
3. tveganje
4. škoda

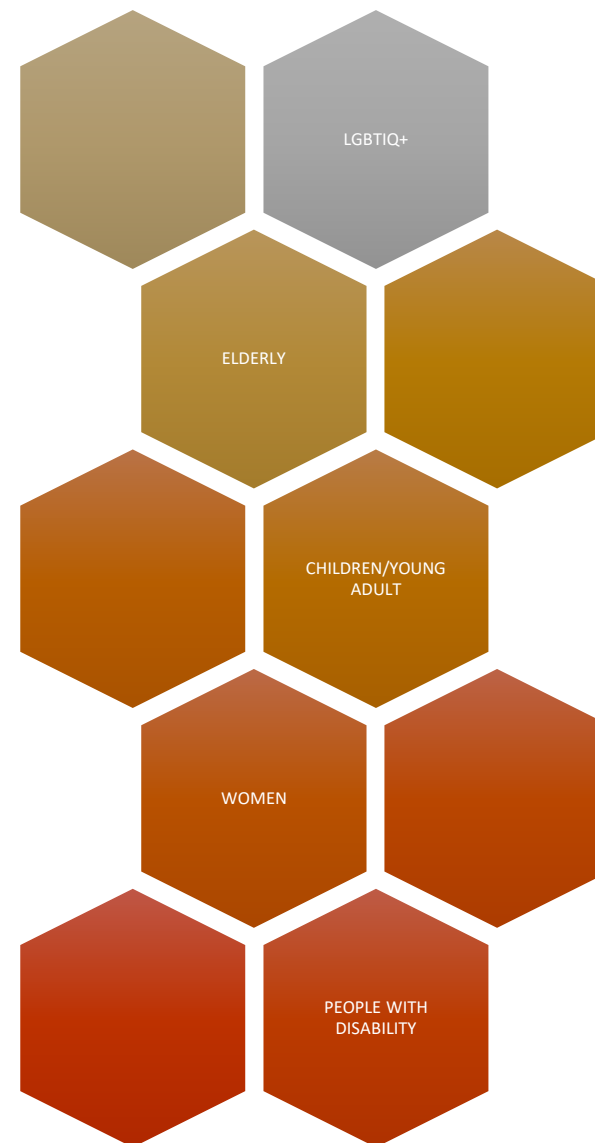
Ljudje v nevarnosti

Jezik?

Kdo je kdo?

Kaj je +?

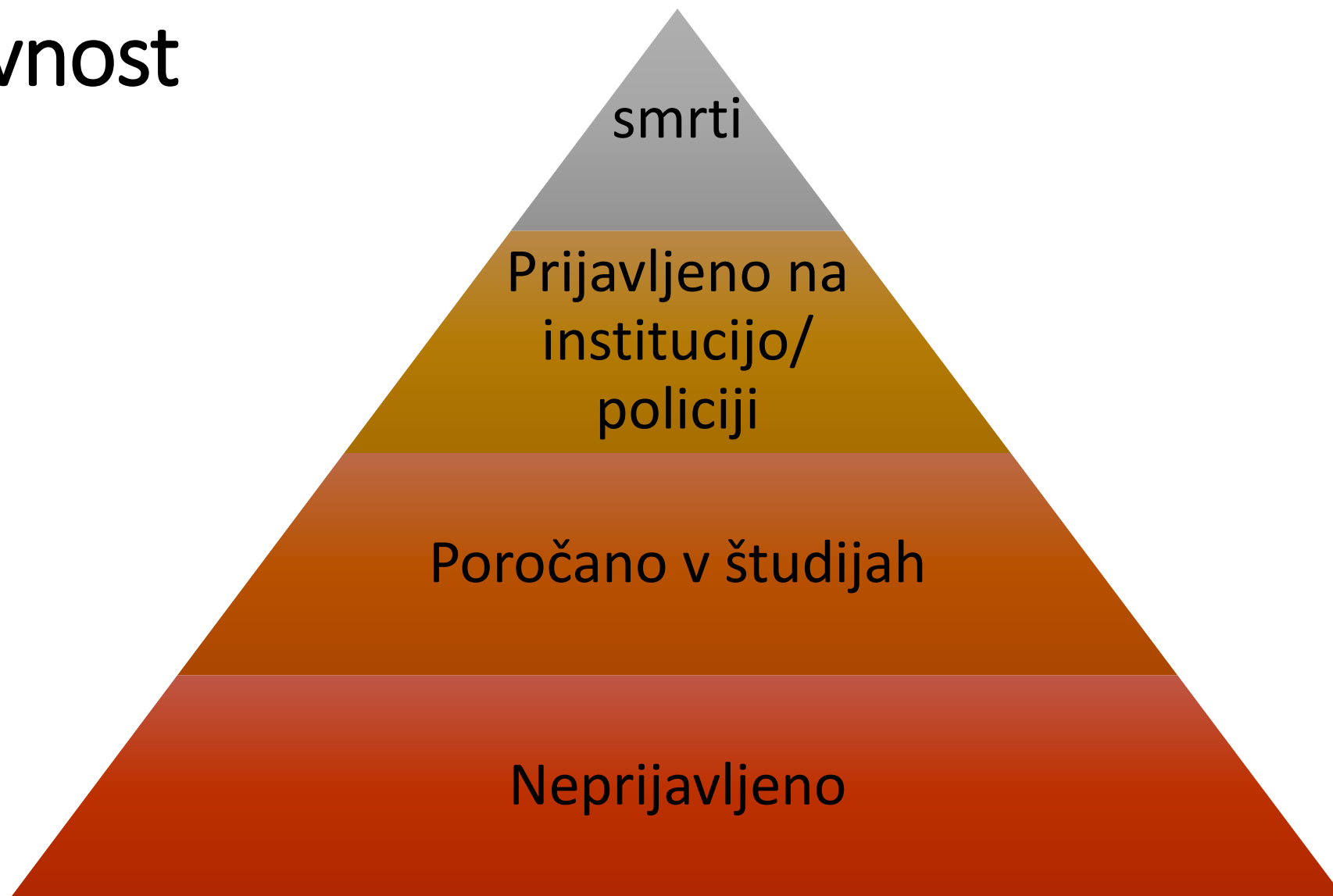
Kaj je invalidnost?

Pojavnost

1. Razširjenost slabega ravnanja, zlorabe in zanemarjanja je velika
2. Podatkov pogosto primanjkuje, obstajajo tudi metodološki izzivi – temeljijo na definicijah, obliki zlorabe, zbiranju podatkov itd. Vendar je zloraba, zanemarjenje in slabo ravnanje velik javnozdravstveni problem.
 1. Starejši (od 3 do 25 %).
 2. Ženske (30%)
 3. LGBTIQ+ (do 65 %, za transseksualce še višje)
 4. Otroci in mladostniki (fizično nasilje 12 %, ustrahovanje v šoli 25 %)
 5. Osebe z invalidnostjo
 6. ...

Pojavnost

Razlogi in dejavniki prispevka

Obstaja veliko razlogov, zakaj določena populacija doživlja zlorabo, zanemarjanje in slabo ravnanje:

1. **Storilci** (vedenje, agresija, frustracija, duševno zdravje, zloraba substanc, potreba po nadzoru, odvisnost ...)
2. **Žrtev** (slabša zaščita, izključena iz družbe, socialno izolirana, ima bolezen/spremenjeno zdravstveno stanje, odnos s storilcem...)
3. **Družba** (ageizem, fobija, seksizem, neenakost, patriarhat, institucionalna/sistemska moč ...)

Naloga 2: Kako prepoznati znake zlorabe?

1. Na podlagi vaših prejšnjih razmišljanj o oblikah zlorabe/zanemarjanja razmislite/razpravljajte o možnih znakih zlorabe.
2. Ali obstaja skladnost med vedenjskimi kazalniki in fizičnimi znaki?

Znaki glede na obliko zlorabe - enaki ali različni?

Fizična zloraba

„Namerna uporaba fizične sile, ki povzroči akutno ali kronično bolezen, telesno poškodbo, fizično bolečino, funkcionalno okvaro, stisko ali smrt.

Fizična zloraba lahko vključuje, vendar ni omejena na takšna nasilna dejanja, kot so udarjanje (s predmetom ali orožjem ali brez njega), udarjanje, pretepanje, praskanje, grizenje, dušenje, zadušitev, potiskanje, sukanje, tresenje, klofutanje, brcanje, teptanje, ščipanje in gorenje.

Poleg tega so primeri fizične zlorabe tudi neprimerna uporaba zdravil in fizične omejitve, pripenjanje na mestu, zvijanje rok, puljenje las, prisilno hranjenje in kakršnokoli fizično kaznovanje."

Fizična zloraba

1. Nekonsistentna, nejasna, bizarna razlaga za poškodbo
2. Zlomljene kosti, zvini, izpahi, modrice, opekline, praske, ureznine, bolečine
3. Izogibanje in strah pred določenimi ljudmi, osebjem ali preveč ustrezljivi z določenim uslužbencem
4. Videti je zaskrbljen, tesnoben, depresiven ali umaknjen
5. Izogibanje fizičnemu stiku
6. Pogosti uporabniki storitev ali zamude pri iskanju oskrbe
7. „k nesrečam nagnjena“ oseba
8. ...

Spolna zloraba

"Prisilna in/ali neželena spolna interakcija (dotikanje in nedotikanje) kakršne koli vrste s starejšo odraslo osebo.

To lahko vključuje, vendar ni omejeno na, prisilen in/ali neželen dokončan ali poskus stika med penisom in vulvo ali penisom in anusom, ki vključuje penetracijo, pa čeprav rahlo; prisilen in/ali neželen stik med usti in penisom, vulvo ali anusom; prisilno in/ali neželeno prodiranje roke, prsta ali drugega predmeta v analno ali genitalno odprtino druge osebe; prisilno in/ali neželeno namerno dotikanje, neposredno ali skozi oblačila, genitalij, anusa, dimelj, prsi, notranje strani stegna ali zadnjice; neupravičeni, vsiljivi in/ali boleči postopki pri negi genitalij ali rektuma; ali prisilna in/ali neželena brezkontaktna dejanja spolne narave, kot je siljenje žrtve k ogledu pornografskega gradiva, fotografiranje starejšega zaradi spolnega zadovoljstva, voajerstvo in verbalno ali vedenjsko spolno nadlegovanje."

Spolna zloraba

1. Razkrivanje spolne zlorabe ali namigovanje na zlorabo
2. Fizični znaki, kot so bolečina, modrice, krvavitve (genitalij, anus, prsi)
3. Težave pri hoji ali sedenju brez logične razlage
4. Raztrgana oblačila
5. SPO (spolno prenosljive okužbe)
6. Nosečnost
7. Motnje spanja
8. Spremembe vedenja (depresija, napadi anksioznosti, iskanje varnosti, vznemirjenost, jok)
9. Zavrnitev tuširanja, drugih postopkov, povezanih z osebno intimo...

Psihološko/čustvena zloraba

„Besedno ali neverbalno vedenje, ki povzroči tesnobo, duševno bolečino, strah ali stisko, ki ga zagreši skrbnik ali druga oseba, ki je v zaupnem odnosu do starejšega.

Takšno vedenje ima lahko takojšnje ali zapoznele učinke, ki so kratkoročne ali dolgoročne narave, ki jih žrtev lahko ali pa tudi ne takoj opazi ali jih prizna.“

Psihološko/čustvena zloraba

1. Nenavadno vedenje, kot so agresija, podrejenost ali umik, jok, ustrahovanje
2. Nenehno opravičevanje in pretirana skladnost
3. Destruktivno vedenje (nizka samopodoba, samozloraba, samodestruktivno vedenje)
4. Zmanjšana sposobnost obvladovanja znanih situacij
5. Visoka stopnja anksioznosti, še posebej, ko prosimo, da gredo na določeno mesto oz. spremljajo določeno osebo
6. Pomanjkanje navezanosti na druge
7. Motnja govora
8. ...

Zloraba v družini

“To je običajno incident ali vzorec incidentov nadzora, prisilnega ali grozečega vedenja, nasilja ali zlorabe s strani nekoga, ki je ali je bil intimni partner ali družinski član.”

<https://www.nhs.uk/conditions/social-care-and-support-guide/help-from-social-services-and-charities/abuse-and-neglect-vulnerable-adults/>

Zloraba v družini

1. Znaki so odvisni od oblike zlorabe
2. Depresija, umik, jok
3. Nenehno preverjanje odločitev s svojim partnerjem
4. Pomanjkanje neodvisnosti vključno z omejeno komunikacijo z drugimi
5. Odsotnost z dela in družabnih dogodkov
6. Pomankanje denarja
7. Občutki ničvrednosti
8. ...

Zanemarjenje

“Zanemarjanje pomeni nezmožnost skrbnika, da zagotovi hrano, zavetje, oblačila, zdravstvene storitve ali zdravstveno oskrbo za osebo, ki ne more skrbeti zase; ali nezmožnost osebe, da zagotovi te potrebe zase zaradi duševne ali fizične nezmožnosti. „

Hamp LF. Analysis of Elder Abuse and Neglect Definitions Under State Law. In: National Research Council (US) Panel to Review Risk and Prevalence of Elder Abuse and Neglect; Bonnie RJ, Wallace RB, editors. Elder Mistreatment: Abuse, Neglect, and Exploitation in an Aging America. Washington (DC): National Academies Press (US); 2003. APPENDIX B. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK98799/>

Zanemarjenje

1. Razkrivanje zanemarjanja ali dajanje namigov
2. Slaba osebna higiena
3. Neprimerna oblačila glede na vreme
4. Premajhna ali prekomerna teža, dehidracija
5. Zahtevanje, prosjačenje, brskanje po smeteh
6. Nezadovoljenost z oskrbo, z občutkom, da situacije ne moreš spremeniti
7. Nepojasnjene pogoste hospitalizacije
8. Nezadostne življenjske razmere
9. Socialna izolacija
10. Omejena komunikacija
11. ...

Finančna zloraba

»Nezakonita, nepooblaščena ali neprimerna uporaba sredstev starejšega s strani skrbnika ali druge osebe v zaupljivem razmerju v korist nekoga drugega kot starejšega posameznika.

To vključuje, vendar ni omejeno na, odvzemanje starejšemu posamezniku zakonitega dostopa do osebnih financ, virov, stvari ali sredstev, informacij o njih ali njihove uporabe. “

Finančna zloraba

1. Nezavedanje o svojih financah
2. Nenavadna dejavnost na bančnih računih, stanja
3. Spremembe bančnih praks (vključno z nepojasnenimi dvigi)
4. Neplačani računi
5. Izginotje denarja in drugih vrednih predmetov (tatvine)
6. Spremembe oporok, prenos premoženja, bančni računi (skupni računi) itd.
7. Pomanjkanje denarja za izpolnitev končnega cilja
8. Izposojanje ali kraja denarja
9. Uporaba osebnega avtomobila in drugih sredstev
10. Goljufije...

Nepravilna uporaba sredstev za omejevanje gibanja

"Neustrezna uporaba omejevanja gibanja se nanaša na neustrezno uporabo kemičnih, fizičnih ali mehanskih sredstev za omejevanje gibanja zaradi udobja ali discipline. To ni dovoljeno in pomeni zlorabo.

Kemično omejevanje pomeni dajanje kateregakoli zdravila za obvladovanje vedenja ranljive odrasle osebe na način, ki zmanjšuje varnostno tveganje za ranljivo odraslo osebo ali druge, ima začasen učinek omejevanja svobode gibanja ranljive odrasle osebe in ni standardno zdravljenje zdravstvenega ali psihiatričnega stanja ranljive odrasle osebe. "

Nepravilna uporaba sredstev za omejevanje gibanja

1. Nedovoljeno fizično omejevanje
2. Ključavnice zunaj vrat spalnice
3. Ključavnice na drugem pohištju, vključno s hladilnikom
4. Predoziranje zdravil
5. Uporaba zdravil z namenom nadzora (psihotropna zdravila)
6. Odvzem pripomočka za hojo
7. Postavitev pohištva za omejevanje mobilnosti oseb
8. ...

Institucionalna zloraba

1. Preprečevanje obiskov ali sodelovanja sorodnikov
2. Strogi režimi, ki ne ustrezajo individualnim potrebam in željam
3. Pomanjkanje osebja, kar povzroča slabo kakovost oskrbe
4. Neustrezna uporaba sredstev za omejevanje gibanja (fizično, z zdravili)
5. Nespoštovanje dostojanstva in zasebnosti (uporaba tušev, stranišč, preoblačenje, razkrivanje zasebnosti, . . .)
6. Ne zagotavljanje ustrezne hrane in pijače ali pomoči pri hranjenju
7. Neupoštevanje ali diskriminiranje ljudi na podlagi kulture, vere, spolne usmerjenosti ali etnične pripadnosti posameznikov
8. Neustrezno odzivanje na zlorabo...

Strategije za odzivanje na zlorabo

1. Strategije, kako se odzvati na zanemarjanje, zlorabo in slabo ravnanje:
2. Strategije, kako se odzvati na pomisleke v zvezi z morebitnim zanemarjanjem, zlorabo ali slabim ravnanjem:
 - Ocenjevanje,
 - Zagotavljanje zgodnje pomoči in varnosti,
 - Izmenjava informacij,
 - Poročanje/poročanje lokalnim organom,
 - Podpora žrtvi
 - ...

Ocenjevanje

1. Razkritje zlorabe in zanemarjanja
 - Vzemite si čas
 - Poslušajte, priznavajte, potrjujte
 - Po potrebi uporabite odprta vprašanja, da ocenite položaj/ne preiskujete
 - Npr./ Ali mi lahko poveste več o tem? Ne postavljate nagovarjajočih vprašanj, ocenjujte na podlagi dejstev in ne interpretacije.
 - Po splošnem razumevanju razmer zagotovite podporo
 - Intervencije zgodnje pomoči in varovanja

Ocenjevanje

2. Zloraba in zanemarjanje, ki se opazi/prikaže z jasnimi znaki ali je bila opažena
 - Nudenje podpore in pomiritev žrtve
 - Poslušajte, priznavajte, potrjujte in si vzemite čas
 - Ne postavljajte vprašanj tako, da bi žrtev še enkrat podoživljala dogodke
 - Intervencije zgodnje pomoči in varovanja

Ocenjevanje

3. Odzivanje na pomisleke, povezane z morebitnim zanemarjanjem, zlorabo ali slabim ravnanjem
 - Določitev stopnje in nujnosti skrbi (vključno z oceno tveganj)
 - Zapišite kaj ste opazili, slišali (pomembne so podrobnosti, dejstva in ne interpretacije)
 - Ne postavljajte vprašanj
 - Obveščanje/delitev informacij z neposrednim vodjo/nadzornikom

Zgodnja pomoč in varovanje

1. **Zgodnja pomoč in varnost** s ciljem zagotavljanja podpore takoj, ko se pojavi težava
 - določitev stopnje in nujnosti pomislekov (vključno z oceno tveganj)
2. **Praktična podpora pri:**
 - obveščanje in prošnja za soglasje za nadaljnje ukrepanje/podporo
 - organiziranje varnega okolja
 - posredovanje kontaktnih podatkov o lokalnih službah - splošni zdravnik, službe socialnega varstva, nevladne organizacije,
 - pravna pomoč
 - zagovorništvo pri iskanju pomoči
 - čustvena podpora, vključno s poslušanjem
3. **Varovanje:**
 - poskrbite za varnost (vključno s seboj)
 - stopi v stik s policijo (glede na stopnjo in nujnost) in po potrebi z reševalnim vozilom (v primeru poškodb)
 - obrnite se na svojega neposrednega vodjo/nadzornika
4. **Zaščitite dokaze** (posebna skrb v primeru spolnega napada, imena prič, ne čistite okolja itd.).

Informiranje/podpiranje - primeri izjav za pomirjanje

- Nasilje v družini je pogosto, (on/ona) si ga ne zasluži in zanj ni kriv
- Storilec je odgovoren za to in ne (on/oni)
- Mi (kot skrbniki) skrbimo za njegovo/njeno varnost
- Nasilje se sčasoma pogosto stopnjuje in je pogostejše
- Nasilje škoduje zdravju (njega/njej)
- Na voljo so različne oblike pomoči
- Nasilje je kaznivo dejanje in ga je mogoče prijaviti

Izmenjava informacij

Učinkovita izmenjava informacij med strokovnjaki je bistvena za učinkovito prepoznavanje, ocenjevanje in zagotavljanje storitev.

1. Delite informacije z vodjo ali sodelavcem, ki je vključen v neposredno oskrbo
2. Beležite opažanja in zagotovljeno oskrbo (podrobnosti so pomembne) - dokumentacija se lahko uporabi v nadaljnjem pravnem postopku

Prijava

- Poiščite pomoč in podporo pri svojem neposrednem vodji
- Obvestite
 - Žrtev o prijavi, zaprosite za soglasje (če je potrebno), zagotovite podporo
 - Storitve socialnega varstva
 - Zdravstvene storitve (splošni zdravnik, medicinska sestra, porodničar, pediater,...)
 - Policija (neposredna nevarnost, spolno kaznivo dejanje, fizični napad)
- Zavedanje, da je zloraba/ zanemarjanje/slabo ravnanje kaznivo dejanje - zakonska dolžnost o prijavljanju
- V nekaterih primerih odrasli s polno opravilno sposobnostjo (sposobnostjo odločanja na podlagi informacij) morda ne bodo sprejeli formalnih ukrepov ali dali soglasja

Podpora žrtvi

1. Ohranjanje zaupanja, zaupen odnos
2. Obvestite
3. Pomiritev žrtve
4. Bodite sočutni
5. Odziv/reakcija
6. Poiščite pomoč/podporo pri drugih

Naloga 3: Ovire pri poročanju o zanemarjanju, zlorabi ali slabem ravnanju

1. Razmislite/razpravljajte in načrtajte poti poročanja o hipotetični zlorabi, zanemarjanju ali slabem ravnanju v vaši lokalni skupnosti.
2. Opredelite izzive in ovire na teh hipotetičnih poteh ali hipotetičnih poteh.
3. Primerjajte ugotovljene ovire z drugo skupino.
4. Razmislite, kako premagati te ovire v svoji lokalni skupnosti - kako in kje poiskati podporo.
5. Kakšna je vaša vloga pri prepoznavanju in prijavi/ poročanju?

Ovire pri poročanju o zanemarjanju, zlorabi ali slabem ravnanju

Nekateri skupni razlogi, ugotovljeni v literaturi:

1. Strahovi
2. Nejasne smernice
3. Kultura poročanja
4. Obveščanje o nepravilnostih

Strategije za preprečevanje/zmanjševanje zanemarjanja, zlorabe ali slabega ravnanja

NEKATERI PRIMERI, KI NISO OMEJENI NA:

Politika, strategija, zakonodaja - na primer:

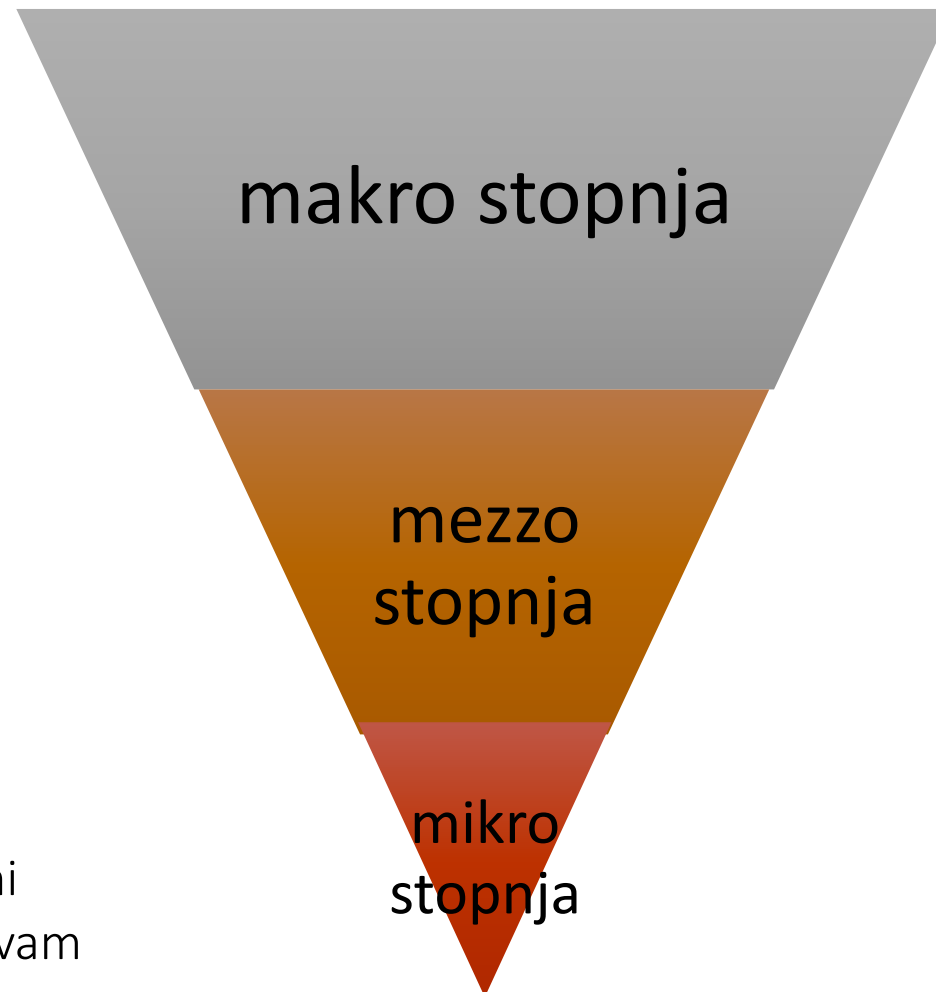
- a) gospodarski razvoj in podpora
- b) vključevanje javnosti in družbene norme
- c) splošno izobraževanje

Sodelovanje s skupnostmi, kot so:

- a) obveščanje (letaki, videoposnetki, radio...)
- b) podporna nevladna organizacija
- c) razvoj programov za preprečevanje škode
- d) linije za pomoč

Delo s posamezniki - kot so:

- a) prepoznavanje ogroženih oseb
- b) izobraževanje oskrbovalcev + podporni programi
- c) pravna, psihološka in izobraževalna podpora žrtvam

Naloga 4: Strategije preprečevanja zanemarjanja, zlorabe ali slabega ravnanja

1. Razpravljajte o svojih izkušnjah, povezanih z vključevanjem javnosti v strategije za preprečevanje zlorab.
2. Razmislite, ali ste bili v zadnjih šestih mesecih izpostavljeni informacijam, povezanim z zlorabo, zanemarjanjem, slabim ravnanjem v skupnosti ali na javnem mestu.
3. Ali poznate kakšno nevladno organizacijo, ki se ukvarja s preprečevanjem zlorab, zanemarjanja ali slabega ravnanja in zaščito žrtev?
4. V skupini predstavite nekaj primerov strategij, ki jih poznate.

Hvala!

Ime učitelja

e-mail učitelja

Datum predstavitve

